

ADJUSTING THE GRAPHIC DESIGN TRAINING PROGRAM SUITABLE FOR DEAF STUDENTS

Nguyen Thi Thao^{1*}, Quach Thi Ngoc An²

¹National College for Education

²National University of Arts Education

ARTICLE INFO	ABSTRACT
Received: 30/8/2023	In recent years, there have been many programs and projects aimed at training Graphic Design for deaf people. The effectiveness of this direction has been proven to create job opportunities for many deaf students and improve their position in society and the community. This also proves the ability of deaf people to continue earning when majoring in art in general and majoring in Graphic Design in particular. National College for Education developed 3 Graphic Design training courses for deaf students based on adjusting the Graphic Design training program for hearing and speaking students. This choice of training subjects has a very high humanitarian significance for students who may not be excellent but have the potential to learn the profession of Graphic Design and make significant contributions to society. The work of researching, developing programs and organizing vocational training in graphic design for deaf students has very high scientific and humanistic significance. In the article, using the survey and comparison method, the author will focus on the issue of adjusting the training program for deaf students at the National College of Education and the current situation of implementing the training program. Research results show that graphic design training for deaf students is feasible and the receptive ability of deaf people when studying careers in the field of Graphic Design is appropriate. After adjustment, the Curriculum has developed a vocational education system for deaf students to meet the learning needs and improve lifelong career skills of workers.
Revised: 30/11/2023	
Published: 30/11/2023	
KEYWORDS	
Adjusting	
Graphic design	
Training program	
Deaf students	
National College for Education	

ĐIỀU CHỈNH CHƯƠNG TRÌNH ĐÀO TẠO THIẾT KẾ ĐỒ HỌA PHÙ HỢP VỚI SINH VIÊN ĐIẾC

Nguyễn Thị Thảo^{1*}, Quách Thị Ngọc An²

¹Trường Cao đẳng Sư phạm Trung ương

²Trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật Trung ương

THÔNG TIN BÀI BÁO	TÓM TẮT
Ngày nhận bài: 30/8/2023	Những năm gần đây, đã có nhiều chương trình, dự án hướng đến việc đào tạo Thiết kế đồ họa cho người điếc. Điều này cũng chứng minh về khả năng tiếp thu của người điếc khi học ngành về nghệ thuật nói chung, học ngành Thiết kế đồ họa nói riêng. Trường Cao đẳng Sư phạm Trung ương đã triển khai 3 khóa đào tạo Thiết kế đồ họa dành cho sinh viên nghe nói. Sự lựa chọn đối tượng đào tạo này có ý nghĩa nhân văn rất cao đối với những sinh viên không may bị điếc nhưng vẫn có tiềm năng để học nghề Thiết kế đồ họa và tạo nên những đóng góp không nhỏ cho xã hội. Việc nghiên cứu để xây dựng chương trình, tổ chức đào tạo nghề Thiết kế đồ họa cho sinh viên điếc có ý nghĩa khoa học và nhân văn rất cao. Trong bài viết, bằng phương pháp khảo sát và so sánh, tác giả sẽ tập trung về vấn đề điều chỉnh chương trình đào tạo cho sinh viên điếc tại Trường Cao đẳng Sư phạm Trung ương cùng thực trạng triển khai chương trình đào tạo ở nơi đây. Kết quả nghiên cứu cho thấy việc đào tạo Thiết kế đồ họa cho sinh viên điếc là khả thi và khả năng tiếp thu của người điếc khi học ngành nghề thuộc lĩnh vực Thiết kế đồ họa là phù hợp. Chương trình đào tạo sau khi điều chỉnh đã phát triển hệ thống giáo dục nghề nghiệp cho sinh viên điếc đáp ứng nhu cầu học tập và nâng cao kỹ năng nghề nghiệp suốt đời của người lao động.
Ngày hoàn thiện: 30/11/2023	
Ngày đăng: 30/11/2023	
TỪ KHÓA	
Điều chỉnh	
Thiết kế đồ họa	
Chương trình đào tạo	
Sinh viên điếc	
Trường Cao đẳng Sư phạm Trung ương	

DOI: <https://doi.org/10.34238/tnu-jst.8652>

* Corresponding author. Email: thaoguyentw.412@gmail.com

1. Giới thiệu

Easterbrooks & Stoner đã đặt ra khẳng định đầy thú vị: những người điếc không những là những người học thông qua thị giác mà còn cần được dạy về mặt trực quan và thẩm mỹ một cách tự nhiên. Và khi chúng ta chiêm nghiệm thuật ngữ "Thiết kế đồ họa", một thế giới nghệ thuật thị giác mở ra, liên quan chặt chẽ đến việc truyền đạt thông điệp với công chúng [1]. Vì vậy, có niềm tin rằng học sinh khiếm thính thể hiện các đặc điểm và phong cách học tập riêng biệt so với học sinh không có vấn đề thính giác [2]. Do đó, nhiều sinh viên điếc và khiếm thính, đặc biệt là trong các cơ sở Giáo dục và đào tạo kỹ thuật và dạy nghề bị thu hút theo đuổi các nghiên cứu trong lĩnh vực này, có lẽ do tính chất trực quan của khóa học [3]. Vì ngôn ngữ hình ảnh chứa đựng bản chất tinh tế, sự cô đọng của tạo hình, khả năng tổng quát hóa, sức mạnh tượng trưng và quyền năng của ước lệ. Ngôn ngữ của nghệ thuật thị giác là hình ảnh, nó đem lại toàn bộ thông tin cần thiết thông qua kênh thu nhận của người xem là thị giác [4]. Vai trò của họ không chỉ giúp tạo nên những sản phẩm đẹp mắt mà còn góp phần quan trọng vào sự phát triển cả về mặt vật chất và tinh thần trong cộng đồng [5]. Những hình ảnh này không chỉ tuân theo nguyên tắc của tính nhất quán mà còn có khả năng thay thế cho ngôn ngữ viết và lời nói trong việc truyền đạt thông điệp. Nguyên tắc ẩn sau còn là, khi truyền đạt ít thông tin, thông điệp trở nên mạnh mẽ và rõ ràng hơn [6]. Đổi mới chương trình đào tạo, trong đó có thể mua các chương trình đào tạo của nước ngoài. Thực trạng hiện nay chương trình đào tạo ngành Thiết kế đồ họa lấy trọng tâm là các môn học mang tính đồ họa tĩnh (in ấn) chứ chưa chuyển đổi sang đào tạo đồ họa truyền thông đa phương tiện hoặc đồ họa tương tác. Các chương trình đào tạo này thường được xây dựng trên chương trình khung và chỉ điều chỉnh 20% nên không thể cập nhật được với sự phát triển của xã hội và công nghệ. Trong việc xây dựng chương trình, luôn nhấn mạnh tới chuẩn đầu ra phù hợp với thị trường lao động ngành Công nghiệp văn hóa [7]. Ngành giáo dục cần chuyển đổi cách thức giáo dục từ truyền thụ kiến thức sang phát triển phẩm chất và năng lực người học. Dạy học theo hướng phân hóa, chuyên sâu và cởi mở trên tinh thần hợp tác, thúc đẩy lẫn nhau. Điều này càng có ý nghĩa quan trọng với những ngành thiên về năng khiếu, nghệ thuật [8].

Trong nhiều năm qua, Đảng và Nhà nước đã có những chính sách trợ giúp người khuyết tật như trợ cấp xã hội, hỗ trợ về y tế, giáo dục, giúp họ giảm bớt khó khăn. Đặc biệt, việc thực hiện chính sách hỗ trợ dạy nghề cho người khuyết tật đã giúp cho họ có những công việc phù hợp với trình độ cấp xã hội, hỗ trợ về y tế, giáo dục, giúp họ giảm bớt khó khăn. Việc thực hiện chính sách hỗ trợ dạy nghề cho người khuyết tật đã giúp cho họ có những công việc phù hợp với trình độ và sức khỏe, giảm bớt sự lệ thuộc vào gia đình, vươn lên tự chủ trong cuộc sống, hòa nhập cộng đồng, khẳng định vị thế trong xã hội. Đồng hành cùng những chính sách này, trong đó, Thiết kế đồ họa (TKĐH) là một lĩnh vực đào tạo quan trọng, mà nhiều trường đã tập trung phát triển, nhằm hướng tới mục tiêu cung cấp đội ngũ nhà thiết kế chất lượng. Trường Cao đẳng Sư phạm Trung ương (CĐSP TU) đã lựa chọn một số thế mạnh vốn có của cơ sở đào tạo, góp phần cùng xã hội hướng tới những hành động nhân văn trong lĩnh vực giáo dục. Năm 2021, Nhà trường đã tuyển sinh thí sinh điếc và đưa vào học Chương trình đào tạo (CTĐT) TKĐH dựa trên sự điều chỉnh CTĐT TKĐH dành cho những đối tượng sinh viên không bị khuyết tật (trong bài viết này chúng tôi sẽ dùng thuật ngữ: sinh viên nghe nói). Đây là một hướng đi mới, mở rộng về đối tượng đào tạo dành cho những sinh viên yếu thế. Chương trình đã được sự ủng hộ và đồng hành của cả lãnh đạo nhà trường cùng các chuyên gia, giảng viên, chuyên viên trong trường và tạo dựng một thương hiệu xứng tầm cho Trường CĐSP TU.

2. Phương pháp nghiên cứu

Nghiên cứu áp dụng phương pháp khảo sát, so sánh, kết hợp giữa việc phát triển lý thuyết và hợp tác với Trường Đại học Mỹ thuật công nghiệp Hà Nội (ĐH MTCN HN) để xây dựng CTĐT đặc thù cho người điếc trong lĩnh vực TKĐH. Phương pháp này điều chỉnh CTĐT hiện có để tạo cơ hội việc làm và nâng cao vị thế xã hội cho người điếc. Phương pháp thu thập và xử lý dữ liệu, hỏi đáp dựa trên việc thu thập thông tin về kinh nghiệm học tập của sinh viên điếc và phản hồi từ họ về chương trình. Kết quả thông qua nghiên cứu cho thấy thành công của CTĐT tại Trường CĐSP TU

và tầm quan trọng của việc đào tạo nghề nghiệp đặc thù cho người điếc trong ngành TKĐH.

3. Chương trình đào tạo Thiết kế đồ họa dành cho người điếc

3.1. Định hướng xây dựng chương trình đào tạo Thiết kế đồ họa dành cho người điếc

Thiết kế đồ họa luôn tự khẳng định là một ngành tiềm năng và triển vọng trong khối ngành nghề nghiệp liên quan đến sáng tạo qua nhiều năm tháng. Lĩnh vực TKĐH sẽ mang đến một tương lai đầy hứa hẹn cho sinh viên nghe nói cũng như sinh viên điếc. Tuy nhiên, để đào tạo được hiệu quả với đối tượng đặc thù, cần có sự điều chỉnh chương trình để sinh viên điếc có thể tham gia học được trình độ Cao đẳng ngành TKĐH phù hợp với điều kiện học tập của bản thân. Việc xây dựng, chỉnh sửa thực hiện đào tạo cần có nhiều học phần dạy trực quan bằng hình ảnh và dạy cho sinh viên những phần mềm hiện nay đang ứng dụng nhiều trong thiết kế. Đây là CTĐT trình độ cao đẳng ngành TKĐH thực hiện đào tạo cho sinh viên nghe nói và sinh viên điếc, có sự đầu tư nghiên cứu về chương trình giảng dạy với những yếu tố riêng trong lĩnh vực đào tạo TKĐH phù hợp cho cả hai đối tượng và giúp cho người điếc khắc phục những khiếm khuyết và phát huy những lợi thế phù hợp với đặc điểm của mình và tạo thêm cơ hội học tập nâng cao trình độ ở bậc Đại học.

Trường CĐSP TU hiện nay đã có 17 ngành đào tạo cả trình độ Cao đẳng và Trung cấp chuyên nghiệp. Hàng năm, Nhà trường tuyển sinh gần 3000 thí sinh cho các hệ. Năm 2021, xuất phát từ nhu cầu thực tế là học sinh điếc học tại Trung tâm hỗ trợ phát triển của trường sau tốt nghiệp Trung học phổ thông thì chưa có định hướng về nghề nghiệp và tương lai, do đó, Khoa Nghệ thuật Trường CĐSP TU đã đề xuất chỉnh sửa chương trình để phù hợp cho cả sinh viên nghe nói và sinh viên điếc nhằm tạo cho các em có cơ hội học tập, nghề nghiệp và tương lai sau này như những người khác. Trong 2 năm học 2021-2022 và 2022-2023, nhà trường đã tuyển sinh được 2 khóa sinh viên điếc học ngành TKĐH với tổng số là 25 sinh viên và chuẩn bị tuyển sinh khóa 3 với 14 em trong năm 2023. Nhà trường đã ký biên bản ghi nhớ hợp tác với Trường ĐH MTCN HN để mở lớp đào tạo liên thông lên trình độ Đại học tại trường Cao đẳng nhằm đáp ứng nhu cầu muốn học tập nâng cao của sinh viên điếc. Vì vậy, việc thường xuyên điều chỉnh CTĐT và cập nhật những kiến thức, phần mềm mới để đưa vào chương trình sẽ giúp ích rất nhiều trong rèn nghề cho sinh viên và tạo cơ hội học tập nâng cao lên trình độ đại học cho sinh viên điếc.

Trên thế giới, khi tìm hiểu các nước lân cận cho thấy, các khóa học TKĐH dường như rất phổ biến đối với sinh viên khiếm thính và nghe kém ở Malaysia. Điều này có thể là do thiết kế đồ họa dựa vào thị giác kênh truyền hình của thông tin. Có 245 sinh viên Malaysia từ 24 trường trung học là sinh viên khiếm thính và nghe kém ở Malaysia đã được khảo sát. Nhiều người trong số họ cho biết họ thích học thiết kế web, hoạt hình, truyền thông đa phương tiện, đó là các khía cạnh đồ họa thiết kế. TKĐH được sử dụng trong nhiều ngành công nghiệp và liên quan đến cả kiến thức và kỹ năng trong việc tạo ra thiết kế. Nhiều học sinh khiếm thính và nghe kém, đặc biệt là trong Giáo dục và đào tạo kỹ thuật và dạy nghề, các tổ chức bị thu hút trong việc theo đuổi các nghiên cứu trong lĩnh vực này, có lẽ do tính chất trực quan của khóa học [3].

Tại Việt Nam, đã có những chương trình ngắn hạn đào tạo TKĐH, công nghệ thông tin và một số ngành nghề khác cho người khuyết tật, trong đó có người điếc, được triển khai như: Chương trình ITTP tại Trường ĐH Văn Lang từ tháng 1/ 2009 với sự tài trợ của Cơ quan phát triển quốc tế Hoa Kỳ thông qua tổ chức Catholic Relief Services (CRS); Chương trình hành động của Trung tâm với mục đích vì sự phát triển cộng đồng (ACDC) là một tổ chức Phi chính phủ Việt Nam làm việc trong lĩnh vực hỗ trợ người khuyết tật và những nhóm người yếu thế khác trong cộng đồng đồng; CTĐT ngành TKĐH nằm trong Dự án Đào tạo công nghệ thông tin cho người khuyết tật do tổ chức Phát triển quốc tế Hoa Kỳ (USAID) hỗ trợ thực hiện tổ chức tại Trường trung cấp Kỹ thuật tin học Hà Nội; Chương trình của lớp TKĐH dành cho người khuyết tật tại Biên Hòa năm 2011 do Trường trung cấp nghề khu vực Long Thành - Nhơn Trạch phối hợp với trung tâm tư vấn nghiên cứu công tác xã hội và phát triển cộng đồng tổ chức...

3.2. Đặc điểm của sinh viên điếc trong đào tạo Thiết kế đồ họa tại Khoa Nghệ thuật Trường Cao đẳng Sư phạm Trung ương

Theo quan điểm giáo dục, khiếm thính gồm điếc và nghe kém. Điếc là tình trạng có khiếm khuyết về thính giác dẫn đến không thể nghe hiểu lời nói ở khoảng cách với cường độ âm thanh bình thường cho dù có dùng hay không dùng thiết bị trợ thính. Nghe kém cũng được dùng để chỉ người điếc nhưng vẫn có khả năng học ngôn ngữ nói.

Trong quá trình đào tạo TKĐH tại Khoa Nghệ thuật Trường CĐSP TU, có thể thấy một số ưu điểm và hạn chế của sinh viên điếc khi tham gia học tại đây. Có thể kể đến một số ưu điểm vượt trội như:

- Sự tập trung cao độ: Với sinh viên điếc, sự tập trung của các em rất tốt, các em luôn tập trung chú ý lắng nghe giảng viên hướng dẫn và chịu khó thực hành theo yêu cầu của giảng viên. Những kiến thức tiếp thu được về hình, màu và công cụ thiết kế được sinh viên thể hiện rõ trên các bài tập của cá nhân. Sau mỗi bài tập, sinh viên đều muốn được giảng viên nhận xét, đánh giá những chỗ được và chưa được để có kinh nghiệm cho những bài tập thiết kế về sau.

- Tính tỉ mỉ, cẩn thận: Để tạo ra một thiết kế hoàn chỉnh, designer phải thực hiện nhiều bước từ ý tưởng, sắp xếp bố cục, chọn font chữ, hiệu chỉnh màu sắc, ứng dụng công cụ, phần mềm thiết kế... Do vậy, tính tỉ mỉ và cẩn thận trong công việc là một điều cực kỳ cần thiết mà nhà TKĐH nào cũng cần có và điều này các em sinh viên điếc làm rất tốt. Các em luôn thực hiện theo những yêu cầu đề ra của giảng viên và nộp bài đúng thời hạn theo yêu cầu.

- Không ngừng học hỏi: Để thành công trong lĩnh vực TKĐH đòi hỏi sinh viên phải có khả năng tự trau dồi và thường xuyên cập nhật thông tin liên quan đến ngành nghề. Thiết kế là một lĩnh vực nghệ thuật, do đó nếu không trau dồi kiến thức và cập nhật tin tức thì có thể bị lỗi thời và đi lùi so với thời đại. Trong bối cảnh như hiện nay, sinh viên nghe nói cũng như sinh viên điếc có rất nhiều cơ hội để tiếp cận tri thức của nhân loại về lĩnh vực TKĐH. Tuy nhiên, trong quá trình giảng dạy thì tinh thần học hỏi của sinh viên điếc có phần trội hơn so với sinh viên nghe nói. Điều này được thể hiện bằng việc sinh viên điếc sẵn sàng làm thêm các phương án thiết kế khi được giảng viên gợi ý và định hướng sáng tạo. Tuy nhiên, bên cạnh những ưu điểm trên, sinh viên điếc cũng có một số hạn chế như:

- Về giao tiếp: Khi giảng viên giao tiếp với sinh viên, nội dung trao đổi phải thông qua thông dịch viên bằng ngôn ngữ ký hiệu. Tuy nhiên, thông dịch viên cũng không thể truyền tải hết được các ngôn ngữ chuyên ngành, các lệnh bằng tiếng Anh trên phần mềm... do người phiên dịch không có nền tảng TKĐH, không biết về phần mềm nên khi xử lý một số thông tin còn thiếu chính xác, thiếu các thao tác trực quan, không có sổ ghi chép... Để khắc phục hạn chế này, giảng viên dạy TKĐH đã có những bài soạn riêng bằng hình ảnh để minh họa cho nội dung dạy và thực hiện trực tiếp các thao tác trên máy tính để sinh viên nhìn và làm theo các nội dung – đây là cách học hiệu quả nhất để sinh viên điếc có được kiến thức cơ bản về công cụ sau đó mới thực hiện sáng tác theo ý thích của cá nhân. Ngoài ra, giảng viên bộ môn còn tìm các tài liệu giáo trình bằng hình ảnh hay các trang Youtube minh họa các nội dung thực hành cụ thể, chi tiết để hướng dẫn sinh viên xem và tham khảo, mở rộng... Sinh viên điếc được rèn kỹ năng giao tiếp bằng cách soạn tin nhắn trên điện thoại, trên messenger, zalo hay những bảng xóa điện tử thông minh với những giảng viên không thông thạo ngôn ngữ có tính chuyên môn cao hơn. Tuy nhiên, để thực hiện có hiệu quả định hướng này cũng đòi hỏi các giải pháp đồng bộ về cơ chế, chính sách và điều kiện đảm bảo, đồng thời xác định mức độ, bước đi thích hợp đối với ngôn ngữ ký hiệu. Cách giao tiếp này rất khả thi và có hiệu quả vì trước khi tham gia CTĐT trình độ Cao đẳng ngành TKĐH các em đều đã hoàn thiện chương trình học Trung học phổ thông theo quy định của quốc gia do đó vốn từ ngữ và hiểu biết của các em đã rất tốt.

- Tính chủ động: Một số sinh viên điếc còn thụ động chưa thực sự chú ý đến việc thực hành, rèn kỹ năng nghề. Chưa có ý tưởng sáng tạo trong thiết kế, chưa khai thác được hết các công cụ trong phần mềm thiết kế. Giảng viên phải hỗ trợ và giải thích cụ thể, chi tiết lại các nội dung, ý tưởng hay cách ứng dụng các lệnh trên phần mềm để sinh viên điếc có thể tư duy và hiểu các vấn đề cần giải

quyết để từ đó có tính chủ động trong việc thực hiện các yêu cầu làm bài tập của giảng viên.

- Về phương pháp: Giảng viên cần có cách tiếp cận khác vì việc sử dụng từ ngữ để mô tả các khái niệm trừu tượng còn hạn chế. Dạy sinh viên điếc không giống như dạy sinh viên nghe nói, việc xác định phong cách học tập, phương pháp phù hợp là rất quan trọng để đảm bảo sinh viên điếc tích cực tham gia vào quá trình học tập và đạt hiệu quả. Chủ yếu giảng viên dùng các phương pháp trực quan, diễn giải, phân tích trực tiếp trên máy tính của sinh viên. Cách tương tác tốt nhất của giảng viên với sinh viên điếc là làm việc 1:1 vì mỗi em lại có một ưu điểm và nhược điểm khác nhau khi tiếp thu kiến thức. Do đó, giảng viên cần nắm được từng sinh viên để truyền đạt cho các em kiến thức trong quá trình trao đổi, nhận xét, điều này hoàn toàn thực hiện được vì số lượng sinh viên điếc trên một lớp chỉ dao động từ 11- 14 sinh viên.

Về ý tưởng sáng tạo: Đa số sinh viên điếc lựa chọn học TKĐH vì ngành này liên quan đến nhiều kỹ năng về hình ảnh, máy tính và kỹ thuật – phù hợp với đặc điểm của người điếc là tiếp nhận thông tin qua hình ảnh. Sinh viên khiếm thính thích học chủ động, tuần tự, trực quan và cảm giác. Tuy nhiên, sinh viên điếc có khả năng tưởng tượng yếu hơn so với sinh viên nghe nói ở phần tri giác, một số có ý tưởng sáng tạo tốt và được giảng viên góp ý hoàn thiện để thành sản phẩm mang tính cá nhân nhưng cũng còn một số sinh viên chưa tự thiết kế được ý tưởng của mình mà còn là tham khảo trên các website về thiết kế.

3.3. Điều chỉnh và thực hiện Chương trình đào tạo Thiết kế đồ họa cho sinh viên điếc tại Trường Cao đẳng Sư phạm Trung ương

Chương trình TKĐH năm 2021 của Trường CĐSP TŨ được chỉnh sửa trên phiên bản 2017 với định hướng chỉnh sửa chuẩn đầu ra theo khung trình độ Quốc gia Việt Nam và Thông tư số 09/2017/TT BLĐT BXH ngày 13 tháng 03 năm 2017 của Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội. Thực hiện theo quy định khối lượng kiến thức tối thiểu, yêu cầu về năng lực mà người học đạt được sau khi tốt nghiệp trình độ cao đẳng các ngành, nghề của Bộ Lao động - Thương binh và xã hội. Mục tiêu của chương trình ngành TKĐH sau chỉnh sửa hướng tới Chương trình giáo dục ngành TKĐH dành cho sinh viên nghe nói và sinh viên điếc có trình độ cao đẳng đào tạo thiết kế viên Mỹ thuật ứng dụng chuyên ngành TKĐH có phẩm chất, năng lực thực hiện tốt nhiệm vụ TKĐH phục vụ yêu cầu của nền kinh tế, văn hóa xã hội và cuộc sống con người; có khả năng đáp ứng được sự phát triển của xã hội về mỹ thuật ứng dụng và khả năng tự bồi dưỡng để thích ứng với thực tiễn. Sinh viên điếc và phụ huynh trước khi lựa chọn học tập ngành TKĐH đã được tham gia buổi “Giới thiệu ngành Thiết kế đồ họa” từ năm lớp 12 và nội dung buổi giới thiệu: tư vấn, trao đổi và hỏi đáp về các nội dung chương trình học tập, tiến độ và đầu ra việc làm tại buổi tư vấn chia sẻ giới thiệu trực tiếp của Khoa về ngành TKĐH cho sinh viên điếc. Thông qua những chia sẻ và những nội dung trả lời của giảng viên và Khoa phụ trách, các thí sinh đã tin tưởng và yên tâm nhập học ngành TKĐH. Trong quá trình học tập giảng viên cũng luôn quan tâm và trực tiếp trao đổi với cán bộ lớp hay một số thành viên trong lớp để lắng nghe tâm tư, nguyện vọng cũng như lắng nghe các em chia sẻ về lượng kiến thức, kỹ năng thực hành mà sinh viên đã thực hiện được là như nào để kịp thời điều chỉnh. Về kiến thức: Sinh viên trình bày được kiến thức về tạo hình mỹ thuật, kiến thức về đường nét, hình, khối và một số vấn đề mỹ thuật liên quan; trình bày được các kiến thức cơ bản về đồ họa, đồ họa công nghiệp; trình bày được kiến thức chung về ảnh số, các hệ màu trên máy tính, các kỹ thuật biến đổi ảnh và các thao tác với ảnh số, quy trình phục chế ảnh, xử lý hậu kỳ; trình bày được kiến thức cơ bản về: phạm vi ứng dụng của chế bản điện tử, bộ nhận diện thương hiệu và các công cụ tạo lập các chế bản ngắn, đơn giản, tổ chức và sắp xếp chế bản của một ấn phẩm; xác định được kiến thức cơ bản liên quan đến dịch vụ web và thiết kế giao diện website, nhân vật game; trình bày được kiến thức về mỹ thuật 2D, 3D; tạo hình 2D, 3D; xác định được cách dựng sản phẩm đa phương tiện, tích hợp các dữ liệu thu thập theo kịch bản; kỹ năng thu thập dữ liệu thực tế phục vụ cho việc dựng phim, biên tập âm thanh.

Về kỹ năng: Sử dụng được công nghệ thông tin cơ bản theo quy định; Thực hiện được việc kết nối, điều khiển máy tính, các thiết bị ngoại vi và mạng máy tính; Cài đặt và sử dụng được các phần

mềm dùng trong TKĐH như: phần mềm thiết kế 2D, phần mềm thiết kế 3D, phần mềm dựng phim, game, phần mềm xử lý ảnh và đồ họa, phần mềm xử lý âm thanh và video,...; Thực hiện được việc khai thác Internet, tra cứu tài liệu tiếng Việt hoặc tiếng Anh để phục vụ cho yêu cầu công việc; Thiết kế, hoàn thiện được các sản phẩm đồ họa như: Thiết kế quảng cáo trên biển bảng quảng cáo, trên website hoặc mạng xã hội, trên truyền hình, thiết kế bộ nhận diện thương hiệu, trang bìa sách, dàn trang, trình bày nội dung sách, báo, tạp chí, tranh cổ động; Thực hiện được biên tập, xử lý hình ảnh, video, âm thanh, quay camera, chụp ảnh, xử lý các ảnh tĩnh, ảnh động; Thiết kế đối tượng đồ họa game, hoạt hình; Thiết kế được giao diện website và sử dụng được các kiến thức về đồ họa để thiết kế banner marketing trên Internet, quảng cáo trên mạng xã hội; Thực hiện được việc tích hợp dữ liệu đa phương tiện; Thu thập được dữ liệu ảnh, hình động, video, âm thanh; Tạo lập và sử dụng được đồ họa, các lớp đồ họa; Tạo lập được một số ấn phẩm chuyên dụng sử dụng nội bộ và tạo lập được các ấn phẩm nhằm mục đích quảng cáo; Xử lý được ảnh theo yêu cầu thực tế, biết cách phối hợp các thao tác tổng hợp để giải quyết các yêu cầu thực tế; Tạo lập được các ấn phẩm dùng cho các lĩnh vực khác nhau như tạo nhãn mác hàng hóa, tạo mẫu logo, tạo mẫu danh thiếp hoặc quảng cáo; Thực hiện được các dịch vụ liên quan đến thiết kế đồ họa như mỹ thuật, chế bản sách báo, tạo các tranh ảnh quảng cáo, các dịch vụ liên quan đến video số, chụp ảnh số.

Về năng lực tự chủ và trách nhiệm: Thực hiện công việc có đạo đức, ý thức về nghề nghiệp, trách nhiệm công dân; động cơ nghề nghiệp đúng đắn, tôn trọng bản quyền; Thực hiện đúng luật sở hữu trí tuệ trong ứng dụng phần mềm; cần cù, chịu khó và sáng tạo; Thực hiện tốt kỷ luật lao động và thực hiện đúng nội quy của cơ quan, doanh nghiệp; Giao tiếp hiệu quả thông qua nói, viết, ngôn ngữ ký hiệu; Cập nhật được kiến thức, thực hiện sáng tạo trong công việc; Làm việc được với các môi trường làm việc khác nhau; Thực hiện trách nhiệm với kết quả công việc của bản thân và nhóm trước lãnh đạo cơ quan, tổ chức, doanh nghiệp; Hướng dẫn tối thiểu, giám sát cấp dưới thực hiện nhiệm vụ xác định; Đánh giá được chất lượng sản phẩm sau khi hoàn thành kết quả thực hiện của các thành viên trong nhóm.

CTĐT ngành TKĐH tại Trường CĐSP TŨ đã bắt đầu từ năm 2007 và đến năm 2017 có chỉnh sửa chương trình nhưng chương trình đó chỉ phù hợp cho sinh viên nghe nói. Chương trình TKĐH 2021 xuất phát từ nhu cầu thực tế là học sinh điếc học tại Trung tâm hỗ trợ phát triển của Trường sau tốt nghiệp Trung học phổ thông thì chưa có định hướng về nghề nghiệp và tương lai, do đó Khoa Nghệ thuật Trường CĐSP TŨ đã đề xuất chỉnh sửa chương trình để phù hợp cho cả hai đối tượng là sinh viên nghe nói và sinh viên điếc nhằm tạo cho các em có cơ hội học tập, nghề nghiệp và tương lai sau này như những người khác. Chương trình TKĐH năm 2021 được chỉnh sửa trên phiên bản 2017 với định hướng chỉnh sửa chuẩn đầu ra theo khung trình độ Quốc gia Việt Nam và Thông tư số 09/2017/TT-BLĐTBXH ngày 13 tháng 03 năm 2017 của Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội. Thực hiện theo quy định khối lượng kiến thức tối thiểu, yêu cầu về năng lực mà người học đạt được sau khi tốt nghiệp trình độ cao đẳng các ngành, nghề của Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội mà vẫn phù hợp với cả hai đối tượng là sinh viên nghe nói và sinh viên điếc. Chương trình với những phương pháp kiểm tra/đánh giá phù hợp và hỗ trợ tốt nhất để bảo đảm đạt được chuẩn đầu ra, đổi tên một số học phần cho sát với nội dung học phần và cập nhật, bổ sung một số học phần mới. Chương trình này được tham khảo, cân đối, so sánh với nhiều chương trình TKĐH của các trường cao đẳng, đại học trong cả nước có cùng ngành đào tạo; các trường tư thục có liên kết với nước ngoài đào tạo về lĩnh vực mỹ thuật đa phương tiện. Trong đó chủ yếu tham khảo chương trình TKĐH của Trường ĐH MTCN HN, là trường có bề dày đào tạo về nghệ thuật ứng dụng, đặc biệt là trường đầu tiên trong cả nước đào tạo chuyên ngành TKĐH.

Do giới hạn về số tín chỉ, học phần và sự khác biệt trong đặc thù đào tạo giữa hệ Đại học & Cao đẳng, chương trình TKĐH của ĐH MTCN HN có thời gian học 5 năm trong khi CTĐT của trình độ Cao đẳng là 3 năm nên tổ chuyên môn đã có đề xuất điều chỉnh về việc ghép, gộp và tách các học phần cho phù hợp nhưng vẫn đảm bảo kiến thức, thời gian của các môn học cơ sở ngành và chuyên ngành.

Chương trình giảng dạy của Trường CĐSP TŨ cả phần cơ bản và nâng cao nhằm giúp người

học được rèn luyện nhiều hơn, thao tác vững hơn các kỹ năng thực hành máy, cụ thể: Chương trình giảng dạy đã xây dựng 02 học phần Photoshop 1, 2 và 02 học phần Illustrator 1,2 chính là học phần cơ bản và nâng cao nhằm giúp người học được rèn luyện nhiều hơn, thao tác vững hơn các kỹ năng thực hành máy. Ngoài ra, các học phần Indesign & After Effect là các phần mềm quan trọng mà sinh viên cần có để ứng dụng vào thiết kế dàn trang hoặc thiết kế hình ảnh động dùng để thể hiện bài tập hoặc các sáng tác sau này cũng được đưa vào giảng dạy trong nội dung chương trình của Trường CĐSP TU. Đây là các phần mềm đang được ứng dụng nhiều nhất hiện nay trong thiết kế. Khi giảng dạy về các phần mềm này, giảng viên đều xây dựng hệ thống bài tập phù hợp với yêu cầu môn học và có tính ứng dụng cao trong thực tế cho công việc sau này của sinh viên. Các học phần hình họa của Trường ĐH MTCN HN thuộc Khoa Mỹ thuật cơ sở giảng dạy và học căn bản, hàn lâm, theo lối đào tạo họa sĩ. Chương trình TKĐH của Trường CĐSP TU xây dựng 02 học phần Hình họa chuyên ngành 1&2 có sự khác biệt. Môn học trang bị cho sinh viên kiến thức về các hình thức, phương pháp, kỹ thuật vẽ ký họa, tốc họa bất động vật, côn trùng, hoa lá, cơ thể con người. Sinh viên thực hành bắt nét, bắt hình đối tượng, nhân vật một cách đơn giản nhất, ra dáng đặc trưng nhằm làm bước đệm để ứng dụng cho các học phần như thiết kế, minh họa truyện tranh, thiết kế game... và trong công việc sáng tác, TKĐH sau này.

4. Kết quả và bàn luận

Trong quá trình tham gia học tập, sinh viên điếc đã học tập tốt và hoàn thành các nội dung trong học phần chung, học phần cơ sở và học phần chuyên môn.

- + Sử dụng thành thạo các phần mềm thiết kế trong chương trình
- + Đã thiết kế sản phẩm, bộ ấn phẩm quảng cáo và xuất bản;
- + Thiết kế sản phẩm đồ họa truyền thông đa phương tiện;
- + Thiết kế đối tượng đồ họa games, hoạt hình 2D;
- + Thiết kế những chế bản điện tử như tạp chí, catalogue
- + Thiết kế website...

Một số bạn sinh viên đã có công việc làm thêm trong quá trình học tập và liên quan trực tiếp đến chuyên môn của ngành TKĐH. Một số khác lại được nhận vào học việc tại các cơ sở thiết kế, in ấn sản phẩm sách và lịch, thiết kế logo hoặc làm tại các hệ thống cửa hàng quảng cáo.

+ Người học tiếp thu và hoàn thành được khối lượng kiến thức của chương trình giống như các sinh viên nghe nói và có một số sinh viên điếc đã đạt được kết quả học tập tốt, đạt được học bổng theo quy định.

+ Khối lượng kiến thức tối thiểu, yêu cầu về kiến thức, kỹ năng sinh viên điếc đều đạt được theo như mục tiêu đặt ra của học phần, chương trình đào tạo và hoàn toàn đảm bảo sau khi tốt nghiệp trình độ cao đẳng có thể tiếp tục phát triển ở các trình độ cao hơn.

+ Người học sau tốt nghiệp có năng lực tự học, tự cập nhật những tiến bộ khoa học công nghệ trong phạm vi ngành, nghề để nâng cao trình độ hoặc học liên thông lên trình độ cao hơn trong cùng ngành nghề hoặc trong nhóm ngành, nghề hoặc trong cùng lĩnh vực đào tạo.

Kết quả học tập của sinh viên điếc ngành TKĐH. Các sinh viên điếc k21 và k22 đã học tập và đạt nhiều kết quả tốt nhất thông qua bảng thống kê điểm trung bình chung học tập của sinh viên có kết quả đánh giá sau:

Sinh viên k21 (11 sinh viên) - năm học 2021-2022: Số lượng đạt điểm A+ là 1 sinh viên chiếm 9,2%, số lượng đạt điểm A là 3 sinh viên chiếm 27,2%, số lượng đạt B+ là 2 sinh viên chiếm 18,2%, số lượng đạt B là 5 sinh viên chiếm 45,4%.

Sinh viên k21 (11 sinh viên) - năm 2022-2023: Số lượng đạt điểm A+ là 1 sinh viên chiếm tỉ lệ 9,2%, số lượng đạt điểm A là 4 sinh viên chiếm tỉ lệ 36,3%, số lượng đạt B+ là 3 sinh viên chiếm tỉ lệ 27,2%, số lượng đạt B 3 là sinh viên chiếm tỉ lệ 27,2%.

Sinh viên k22 (14 sinh viên) - năm 2022-2023: số lượng đạt điểm A là 0 sinh viên, số lượng đạt điểm B là 6 sinh viên chiếm tỉ lệ 42,8%, số lượng đạt C+ là 8 sinh viên chiếm tỉ lệ 57,1%.

Thông qua thống kê kết quả học tập của sinh viên điếc ngành TKĐH đã chứng minh hiệu quả

của chương trình sau chỉnh sửa và hướng đi đầy nhân văn tạo cơ hội cho sinh viên điếc có cơ hội học tập, có nghề trong tay để tự lập cho cuộc sống sau này.

Nếu có thể nhân rộng mô hình đào tạo TKĐH cho người điếc tương tự như CTĐT của Trường CĐSP TŨ thì có thể mở rộng con đường vào trường cao đẳng, đại học cho người điếc nói riêng, người khuyết tật nói chung. Giúp họ có bằng cấp và trình độ chuyên sâu, vững chắc trong nghề, có công việc phù hợp với điều kiện sức khỏe của bản thân. Việc xây dựng, điều chỉnh và phát triển CTĐT TKĐH cho sinh viên điếc không chỉ là một hướng đi mang tính nhân văn, góp phần chung tay giúp đỡ người khuyết tật trong xã hội mà còn tạo thêm cơ hội thúc đẩy phát triển năng lực cho nhà trường và đội ngũ giảng viên, làm cho nghề dạy học có tính chuyên môn cao hơn. Tuy nhiên để thực hiện có hiệu quả định hướng này cũng đòi hỏi các giải pháp đồng bộ về cơ chế, chính sách và điều kiện đảm bảo, đồng thời xác định mức độ, bước đi thích hợp.

5. Kết luận

TKĐH là ngành học kết hợp giữa ý tưởng sáng tạo và khả năng cảm nhận thẩm mỹ, thông qua các công cụ đồ họa để truyền tải thông điệp bằng những hình ảnh đẹp, ấn tượng với người xem. Là loại hình nghệ thuật ứng dụng, kết hợp hình ảnh chữ viết và ý tưởng một cách sáng tạo để truyền đạt thông tin hiệu quả và thú vị qua các hình thức ấn phẩm in ấn và trực tuyến, ngành học này hiện nay được rất nhiều bạn trẻ quan tâm và lựa chọn do xu hướng phát triển của nền công nghiệp quảng cáo truyền thông và trực tuyến. Vì thế, nhu cầu đào tạo cử nhân TKĐH cho cả sinh viên nghe nói và sinh viên điếc đã tăng rất nhiều trong những năm qua trên thế giới nói chung và ở Việt Nam nói riêng. Thị trường lao động chứng kiến sự bùng nổ của ngành TKĐH. Công việc làm việc trên các công cụ đồ họa máy tính, sử dụng hình ảnh, chữ viết, màu sắc... để truyền tải thông điệp truyền thông này ở một mức độ nào đó rất thích hợp với người điếc. Vì thế, đây chính là một mảnh đất cần được đầu tư, khai thác nhiều hơn nữa để đem lại ngày càng nhiều cơ hội cho người điếc. Đào tạo TKĐH cho người điếc đã được thực hiện thành công cùng với sự quyết tâm của thầy và trò Trường CĐSP TŨ. Đồng thời, CTĐT này cũng đã thực hiện được một trong những nhiệm vụ được ưu tiên là phát triển hệ thống giáo dục nghề nghiệp theo hướng mở, đa dạng, linh hoạt với nhiều phương thức và trình độ đào tạo nhằm đáp ứng nhu cầu học tập và nâng cao kỹ năng nghề nghiệp suốt đời của người lao động.

Cùng với đó, hướng đi đầy nhân văn này cho thấy sự ưu tiên đầu tư phát triển giáo dục nghề nghiệp đối với các đối tượng yếu thế, đối tượng dễ bị tổn thương, tạo cơ hội cho mọi người lao động học nghề, lập nghiệp đã góp phần xóa đói, giảm nghèo thực hiện công bằng xã hội. Đào tạo TKĐH cho sinh viên điếc khi chỉnh sửa chương trình để phù hợp với đặc điểm của người điếc là đơn giản vấn đề, chú ý các nội dung trọng tâm và trong quá trình giảng dạy cho đối tượng này giảng viên chủ yếu sử dụng phương pháp trực quan bằng hình ảnh hay thực hành trực tiếp để sinh viên nhìn, hiểu các bước tiến hành và thực hiện theo nội dung đó. Chỉnh sửa chương trình, áp dụng vào đào tạo và kết quả học tập của sinh viên các khóa Thiết kế đồ họa 2021, Thiết kế đồ họa 2022 đã cho chúng ta thấy việc đào tạo Thiết kế đồ họa cho người điếc là khả thi và khả năng tiếp thu của người điếc khi học ngành nghề thuộc lĩnh vực nghệ thuật là phù hợp, nhất là lĩnh vực TKĐH dạy và học chủ yếu thông qua hình ảnh, thị phạm và thao tác trực tiếp để đạt tới giờ học tích cực và hiệu quả của CTĐT.

TÀI LIỆU THAM KHẢO/ REFERENCES

- [1] A. Boamah, "The Deaf and Graphic Design Education: Figuring the Challenges of the Sign Language Interpreter," *American Journal of Art and Design*, vol. 6, no. 4, p. 122, 2021.
- [2] Z. Ibrahim, "Norlidah Alias, Dorothy DeWitt, Abu Bakar Nordin, Khairul Azhar Jamaludin, Hutkemri," *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, vol. 12, no. 5, p. 1926, 2021.
- [3] Z. Ibrahim, "Development of a Graphic Design Learning Module for the Deaf and Hard-of-Hearing (DHH) Students Based on Technology and Learning Style in Malaysian TVET institutions," *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, vol. 12, no. 5, p. 1923, 2021.

- [4] M. H. Bui, "Using images in poster graphic design," *Culture and arts Magazine*, vol. 506, no. 1, p. 95, 2022.
- [5] T. B. Tran, "Graphic design training in Vietnam in the digital era and non-contact context - current situation and issues," *Art Education Magazine, National University of Art Education*, vol. 40, no. 1, p. 29, 2022.
- [6] T. H. Nguyen, "The role of visual language in graphic design," *Art Education Magazine, National University of Art Education*, vol. 36, no. 1, p. 39, 2022.
- [7] T. M. Ho, "Solutions for training specialized graphic design human resources in Vietnam in the current period," *Culture and arts Magazine*, vol. 493, no. 1, p. 8, 2022.
- [8] T. P. M. Thai, "The approach and application technology 4.0 in training the fine art," *Art Education Magazine, National University of Art Education*, vol. 30, no. 1, p. 77, 2019.